

Інститут соціальної та політичної психології НАПН України

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою ІСПП
від 29 січня 2017 року
(протокол № 1/17)

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність
в Інституті соціальної та політичної психології
НАПН України

КИЇВ 2017

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Положення про академічну доброчесність (далі – Положення) в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України (далі – Інститут) закріплює норми, правила та принципи щодо дотримання академічної доброчесності як невід’ємної складової системи забезпечення якості освіти та наукової діяльності; визначає процедури, порядок перевірки та критерії виявлення академічного плагіату; види порушень норм і правил академічної доброчесності, заходи щодо їх попередження, виявлення та відповідальності за їх порушення; права наукових співробітників та учасників освітнього процесу, у діяльності яких виявлено факти порушення.
- 1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567.
- 1.3. Інструменти контролю за дотриманням академічної доброчесності передбачають:
 - моніторинг системи забезпечення та дотримання академічної доброчесності з використанням сучасних інструментів;
 - обов’язкову перевірку: монографій, посібників, що вимагають рекомендації Вченої ради Інституту до видання; рукописів статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів конференцій, семінарів; дисертаційних робіт та авторефератів.
- 1.4. Інструменти впровадження принципів дотримання академічної доброчесності в освітню і наукову роботу передбачають:

- формування атмосфери несприйняття академічної недоброчесності;
- інформування здобувачів вищої освіти та наукових працівників про необхідність дотримання правил академічної етики;
- створення умов, що унеможливають академічний плагіат;
- підвищення відповідальності за академічний плагіат.

2. ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

2.1. Система виявлення академічного плагіату спрямована на виявлення таких видів порушень:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже відомої інформації, що стосується освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи

будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

2.2. Академічним плагіатом вважається:

- копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи;
- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;
- парафраз (переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту).

2.3. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- монографії, посібники, що вимагають рекомендації Вченої ради Інституту до видання;
- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів конференцій, семінарів;
- письмові роботи здобувачів вищої освіти;
- дисертаційні роботи та автореферати.

Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів для розгляду Вченою та Спеціалізованою радами, редакційними колегіями.

2.4. Безпосередньо перевірку матеріалів на академічний плагіат, за відповідним дорученням, організують:

- вчений секретар Вченої ради Інституту;
- вчений секретар Спеціалізованої ради;
- відповідальні секретарі наукових журналів та оргкомітетів конференцій, семінарів;

- комісія, яка може створюватися за дорученням директора Інституту;
- викладачі навчальної дисципліни (навчальні матеріали та роботи аспірантів);
- наукові керівники.

Відповідальність за порушення академічної доброчесності під час здійснення освітньої та наукової діяльності покладається на наукових співробітників та здобувачів вищої освіти.

2.5. Факти порушення академічної доброчесності здобувачами під час здійснення ними освітньої та наукової діяльності виявляються передусім науково-педагогічним працівником (в межах дисциплін, які він викладає). Науково-педагогічний працівник за встановлений факт порушення академічної доброчесності може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів:

- зниження результатів оцінювання письмової роботи, екзамену, заліку тощо;
- повторне проходження процедури оцінювання письмової роботи, екзамену, заліку тощо;
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо) в рамках вимог робочої навчальної програми дисциплін.

Адміністрація Інституту за встановлений факт порушення академічної доброчесності може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів:

- проведення додаткової перевірки інших робіт, автором яких є порушник;
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

У разі виявлення академічного плагіату в дисертації на здобуття наукового ступеню така дисертація знімається із захисту незалежно від стадії розгляду без права повторного захисту.

- 2.6. Факти порушення академічної доброчесності науковими співробітниками Інституту виявляються посадовими особами, зокрема керівництвом структурних підрозділів, спеціалізованих вчених рад, оргкомітетів конференцій, редакцій наукових журналів.
- 2.7. Відповідальність наукових та науково-педагогічних працівників Інституту за академічний плагіат визначається передусім їхніми посадовими інструкціям. Передбачає проведення додаткової перевірки на наявність ознак академічного плагіату всіх робіт, автором яких є порушник та відкликання з розгляду (друку) робіт, автором яких є порушник і підготовка яких була здійснена з порушенням академічної доброчесності.
- 2.8. Особа, стосовно якої порушено питання щодо недотримання нею академічної доброчесності, має право ознайомлюватися з матеріалами перевірки та оскаржувати рішення про притягнення її до академічної відповідальності згідно із законодавством.

3. ЗАХОДИ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

- 3.1. Попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковому середовищі Інституту здійснюються усіма структурними підрозділами за допомогою проведення комплексу профілактичних заходів, основні з яких полягають в:
- інформуванні наукових, науково-педагогічних співробітників та здобувачів вищої освіти про необхідність дотримання вимог чинного законодавства в науковій та освітній діяльності, загальноприйнятих норм і правил академічної етики;

- систематичне ознайомлення (методичні матеріали, семінари-практикуми тощо) з правилами посилань на використані матеріали при підготовці власних наукових праць;
- вивчення, у тому числі в рамках навчальних дисциплін, вимог коректного використання інформації при роботі з первинними і вторинними інформаційними ресурсами та об'єктами інтелектуальної власності, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- проведення для аспірантів, докторантів та здобувачів заходів із питань наукової етики та недопущення академічного плагіату.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

- 4.1. Положення вводиться в дію з наступного дня після його схвалення Вченою радою Інституту.
- 4.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися за рішенням Вченої ради Інституту.
- 4.3. Контроль за виконанням вимог Положення несуть посадові особи Інституту, відповідно до їх функціональних обов'язків.